

Rijeka, 11. svibnja 2015.
Radionica „Plagiranje u znanstvenom i akademskom okruženju“

Stav o neovlaštenom preuzimanju autorskog vlasništva u biomedicini

Martina Mavrinc

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Čimbenici plagiranja

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Čimbenici plagiranja

- osobni čimbenici
- osobni i profesionalni stresori
- organizacijski čimbenici
- profesionalna nesigurnost
- racionalizacija
- osobni inhibitori
- kulturološki čimbenici

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Čimbenici plagiranja

- osobni čimbenici
  - osobni i profesionalni stresori
  - organizacijski čimbenici
  - profesionalna nesigurnost
  - racionalizacija
  - osobni inhibitori
  - kulturološki čimbenici
- ➔ STAV O PLAGIRANJU

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Čimbenici plagiranja

- **osobni čimbenici**
  - osobni i profesionalni stresori
  - organizacijski čimbenici
  - profesionalna nesigurnost
  - racionalizacija
  - osobni inhibitori
  - kulturološki čimbenici
- ➔ STAV O PLAGIRANJU

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Stav

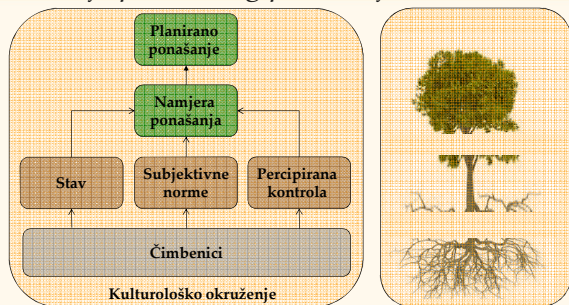
- Stav je sklonost ka svidanju ili nesvidanju koju izražavamo prema nekom objektu, osobini ili ponašanju. (Ajzen, 1975.)
- Stav neposredno utječe na ponašanje.
- Predviđanju namjere neetičkog ponašanja temeljem stava - Teorija planiranog ponašanja (Ajzen, 1975.)

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Teorija planiranog ponašanja

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Ciljevi istraživanja

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Ciljevi istraživanja

1. Izmjeriti stav znanstvenika o plagiranju u biomedicini.
2. Analizirati vjerojatnost plagiranja temeljem stava.
3. Odrediti subjektivnu procjenu učestalosti plagiranja.
4. Objasniti razlike u stavu o plagiranju između mlađih i manje iskusnih i starijih i iskusnijih znanstvenika.
5. Odrediti čimbenike koji doprinose objašnjenju stava znanstvenika o plagiranju.

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Ispitanici i metode

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Ispitanici

- N=177 (žena 55%)
- medijan dobi = 35 godina (raspon od 28 do 74 godine)
- znanstveni novaci s područja biomedicine u Republici Hrvatskoj (N=131)
  - medijan dobi = 34 godina (raspon od 28 do 44 godine)
- znanstvenici autori znanstvenog rada poslanog za objavljivanje u *Croatian Medical Journal* (CMJ autori) (N=46)
  - medijan dobi = 44,5 godina (raspon od 28 do 74 godine)

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Odziv ispitanika

Skupine	Pozvani	Odziv	Stopa odziva (%)	Potpuni odziv	Stopa odziva (%)
Znanstveni novaci	425	131	31*	122	29
CMJ autori	328	46	14*	36	11
Svi	753	177	24	158	21

*P<0,005

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Metode

Upitnici:

- *Stav o plagiranju* (Mavrinac, 2010.)
- *Mračna trijada* (Paulhus, Williams, 2002.)
- *Skala socijalne poželjnosti* (Marlowe, Crowne, 1964.)

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Upitnik Stav o plagiranju

- predistraživanje sa svrhom oblikovanja i validacije upitnika (N=227)
- socio-demografski čimbenici (8 pitanja):
  - dob, spol, ustanova zaposlenja, država zaposlenja, zanimanje, akademska titula i broj radova objavljenih u bazi podataka *CurrentContents/Science Citation Index Expanded (CC/SCIE)*.
- stav o plagiranju (29 tvrdnji)
  - odobravanje plagiranja (12 tvrdnji)
  - neodobravanje plagiranja (7 tvrdnji)
  - subjektivna norma za plagiranje (10 tvrdnji)

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Tumačenje rezultata upitnika Stav o plagiranju

	Odobravanje	Neodobravanje	Subjektivna norma	Stav o plagiranju
Nizak	12-24	7-11	10-20	29-57
Umjeren	25-39	12-20	21-31	58-88
Visok	40-60	21-35	32-50	89-145
Tumačenje	Odobravanje, opravdavanje i prihvaćanje plagiranja	Neodobravanje, osuđivanje i neprihvaćanje plagiranja	Učestalost plagiranja u zajednici	Sklonost plagiranju

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Tumačenje rezultata upitnika Mračna trijada

	Makijavelizam	Narcizam	Psihopatija
Nizak	<2,78	<2,44	<1,55
Umjeren	2,78-3,22	2,44-3,00	1,55-2,11
Visok	>3,22	>3,00	>2,11
Tumačenje	Sklonost varanju i neobazrivosť na moralnost.	Usmjerenost na sebe, superiornost, manjak empatije.	Impulzivnost, traženje uzbuđenja i niska empatija.

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Tumačenje rezultata Skale socijalne poželjnosti

Socijalna poželjnost	Bodovi
Niska	0-8
Umjeren	9-19
Visoka	20-33
Tumačenje	Sklonost poželjnom odgovaranju

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Postupak

- prosinac 2012. - veljača 2013.
- e-poštom poslan poziv na sudjelovanje u istraživanju
  - opis istraživanja, uputu i poveznicu
- on-line (*SurveyMonkey™*, Palo Alto, California, SAD)
  - 99 pitanja
  - 15-tak minuta
- anonimno i dobrovoljno

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Etički aspekti istraživanja

- u skladu s temeljnim etičkim i bioetičkim principima, najnovijom revizijom Helsinške deklaracije
- istraživanje odobrilo Povjerenstvo za etička pitanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Rezultati

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Stav o plagiranju

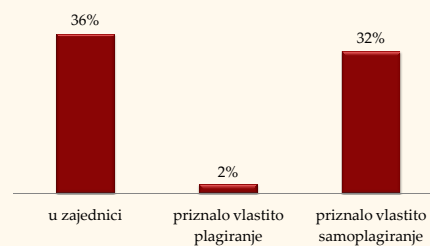
Stav o plagiranju	Mogući raspon	M±SD	Tumačenje
Odobranje	12 - 60	25±8	umjereno
Neodobranje	7 - 35	30±4	visoko
Subjektivna norma	10 - 50	21 ±5	umjerena
Stav o plagiranju	29 - 145	58±16	umjeren

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Učestalost plagiranja

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Usporedba stava znanstvenika

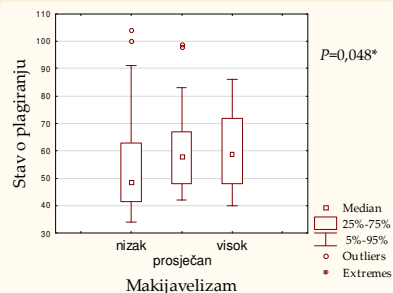
Stav o plagiranju	Mogući raspon	Znanstveni novaci (N=125)	CMJ autori (N=42)	P
		M±SD		
Odobranje	12 - 60	24±8	28±7	0,003*
Neodobranje	7 - 35	31±4	26±4	0,001*
Subjektivna norma	10 - 50	20±5	23±6	0,004*
Stav	29 - 145	55±15	67±15	<0,001*

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

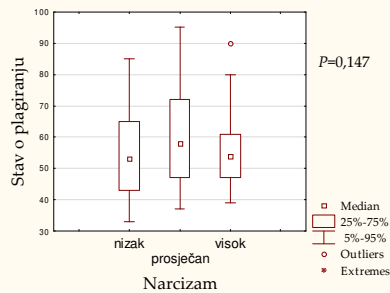
Stav o plagiranju obzirom na makijavelizam

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

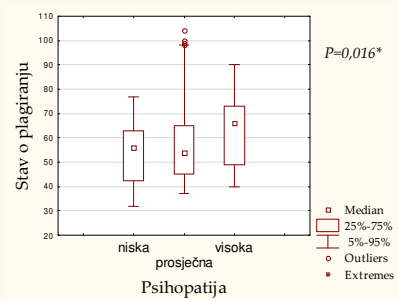
Stav o plagiranju obzirom na narcizam

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Stav o plagiranju obzirom na psihopatiju

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Socijalna poželjnost

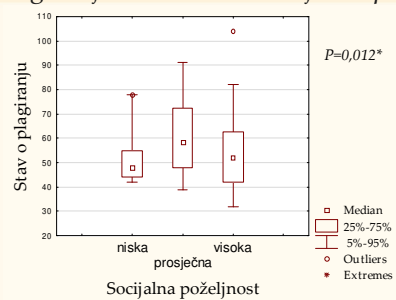
Kategorije	Očekivana	Svi (N=158)	Znanstveni novaci (N=122)	CMJ autori (N=36)	P
	%	N(%)			
Niska	17*	6(4)*	5(4)	1(3)	0,782
Prosječna	66	96(61)	73(59)	23(64)	
Visoka	17*	56(35)*	44(37)	12(33)	
P	<0,001*				

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Stav o plagiranju obzirom na socijalnu poželjnost

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Samostalni doprinosi čimbenika

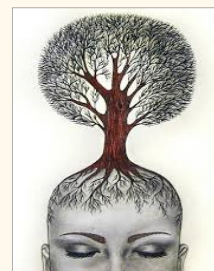
Čimbenik	Stav o plagiranju	Odobranje plagiranja	Neodobranje plagiranja	Subjektivna norma
Spol				
Država			2,56*	
CC/SCIE				
Makijavelizam		4*		
Narcizam				
Psihopatija	2,56*		8,41*	3,61*
Soc. pož.				
R ²	0,08	0,07	0,13	0,06
P	0,006*	0,010*	<0,001*	0,006*

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Zaključci

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Zaključci

1. *Stav ispitanika o plagiranju je umjeren.* Odobranje plagiranja i subjektivna norma za plagiranje su umjereni dok je neodobranje plagiranja visoko.
2. Utvrđena je *umjereno niska sklonost plagiranju.*
3. *Učestalost plagiranja u znanstvenoj zajednici kreće se od 32% do 36%.* Plagiranje je *priznalo 2%* znanstvenika, dok su stopu *samoplageranja procijenili na 26% do 32%.*

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

Zaključci

4. *Stav o plagiranju CMJ autora bio je značajno viši od ukupnog stava znanstvenih novaka bez obzira na dob, spol, ustanovu zaposlenja, državu zaposlenja, zanimanje, akademsku uspješnost i osobine ličnosti.*
5. *Psihopatija je značajan prediktor stava o plagiranju, neodobranja plagiranja i subjektivne norme za plagiranje.*
Država zaposlenja je značajan prediktor neodobranja plagiranja.
Makijavelizam je značajan prediktor odobranja plagiranja.

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci Katedra za medicinsku informatiku

